

GAZETA TRANSILVANIEI

PRESTARĂ-ASOCIAȚIUNEA ASTRA BRAȘOV
partea de două ori pe săptămână prin îngrădirea
comitetului de redacție.
Abonamente tipografiei „Astra” nr. 102.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELELUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA
B-dul REGELEI
Abonamentul anual
Anunțuri și reclame

ADMINISTRAȚIA

Nr. 12 Tf. 1513
și Societății lei

30 August 1940

30 August 1944

49

Trecem hotarul

de V. Branisce

Pentru întâia dată după patru ani de necurmăte umilirii ziua de 30 August ne găsește cu fruntea sus, cu ochii luminați de zorile nădejdi. S'a sfârșit cu tăcere. S'au rupt lanțurile care ne țineau subțire obroc vorbe și gânduri, năzuințe și speranțe. Nu mai suntem silțiți prin tratate făurite de nechemăți să stăm cot la cot cu răpitorii pământului Transilvaniei.

Paradoxala situație în care ne găseam în urma monstruosului arbitraj dela Viena, alături de dușmanii de totdeauna ai libertății neamului nostru, a luat sfârșit. Acum stăm față în față la hotarele pe care neamul nu le-a recunoscut niciodată. Noi și ei. Acum nu mai încap nici minciuni, nici viclenii. Nu mai adunăm material documentar pentru ca să arătăm unor foruri inexistente că proane au fost înfipte în trupuri românești, că martirii Transilvaniei trec prag dincolo de zare.

În ziua de 30 August, zi de doliu național și pentru pierderea vetrei neamului, dar și pentru umilirea îndurată, noi avem o credință și o mângâiere: vom trece hotarul.

Nu ne îmbătăm cu vorbe goale, nici nu căutăm să ne ascundem rănile. Prea sunt multe, prea sunt dureroase. Dar în situația tragică a neamului nostru din clipa de față, când încă un singur pas greșit ar fi putut să ne prăbușească în adâncuri de prăpăstii, periclitându-se însăși ființa neamului, atitudinea luată ne dă siguranța că suntem pe drumul reparațiilor.

Știm că vom plăti. Cunoaștem toate suferințele care ne așteaptă, dar le primim senini. Trăim conștienți această clipă istorică a neamului, care ne dă dreptul să avem un viitor.

Și gândul nostru întreg se îndreaptă astăzi spre toți jertfiiții cauzei naționale. Se îndreaptă spre ostașii țării, căzuți pe toate fronturile. Onoare lor! Oriunde au luptat, oriunde au căzut ei n'au avut decât un singur scop: integritatea pământului românesc. Sufletul lor a fost curat, cum curată și întreagă le-a fost dăruirea sângelui. Ei n'au luptat pentru oprimarea nimănui, ci numai ca să răscumpere greșelile de care nu erau vinovați.

Pe mormintele lor semănațe în lungul drumurilor, lăcăresc luminițele nădejdiilor viitoare. Somn veșnic, camarazi, noi trecem hotarul spre casă.

Bubue tunul pe Olt

de Ion Colan

E ultimul chenar cernit pe care-l mai punem, pentru Transilvania, gazetei noastre la a 4-a amintire a tristei zile de 30 Aug. 1940.

Vom mai aduna lacrimi, ne vom mai cădea ai noștri izbiți de glonț sau mișelește înjunghiați, se vor goli din nou satele din calea războaielor de ultimă oră; pădurile Țării de Nord vor geme iar de mulțimea vrednicilor rămași să înfrunte cei patru ani de sângeroasă și umilitoare opresiune inutilă, dar de data aceasta toate se vor face cu certitudinea că multul greu a trecut.

Bubue tunul pe Olt!

Noi îl auzim de aici, la cotul dinspre Ariud și din spre satul Araci al Prea Sfinției Tale părinte Nicolae al Vadului, Clujului și Feleacului.

Și clăntăne mitraliere pe malmurile Oltului și se îndeasă batalioane române spre apele de toamnă ale vremelnicele unde despărțitoare de nați.

Ca mâne, ne vom întoarce în cadență de marș triumfător pe vechile drumuri, dela Covasna și Vâlcele până sus, sus de tot în așezările de munte ale voievodului Maramureș.

Ne vom întoarce acasă.

Și nimeni nu va avea dreptul să ne acuze că tropotul cailor noștri scurmă țărână străină.

Ce va fi pe urmă și cum va fi, nu suntem destul de cuminiți să știm. O rană, însă, — cea mai dureroasă din câte am avut în

ultimii ani — se închide. La 1 Dec. 1942 scriam:

„Nu actele politice ce se succed dau drept la viață națiunilor, ci realitățile naționale contează în luptele ce se dau, ele singure putând forma capitole de drepturi.

Subt acest raport privesc eu problema Transilvaniei și nu găsesc în mine îndoieli cu privire la ce va fi.”

De altfel nimeni nu s'a îndoit o clipă că într'o zi ne vom reîntoarce la ale noastre.

Ziua e lângă noi.

Ne bate inima așteptând cu ceasul în mână ordinul de atac.

Doliul pentru Transilvania, odată cu acest ordin, îl ridicăm dela porți.

Deocamdată, închinați-vă, Români!

Prea bubue de câteva zile tunul pe Olt, ca cei din Năsăud să nu-l audă.

Venim!

Deschideți larg porțile pentru intrarea cea mare și uitați — dacă se poate — durerile ce trec azi asupra altora, dar nu și umilirile.

Lăsați clopotele să fie trase ca în noaptea Învierii.

Venim!

Ni-i prea mare bucuria, ca vorba să ne-o încapă.

Ni-i prea multă nerăbdarea, ca să ne putem termina scrisul.

Venim toți câți am mai rămas, vă găsim pe toți câți ați mai rămas, ca împreună să fim iarăși câți am fost.

Venim!

Ungaria

de Hendrik van Loon

Fragmente din cartea
„Geografie”

Ungurii sau Maghiarii, cum le place să-și zică, sunt foarte mândri că ei sunt singurul popor mongol care au fost în stare să se mențină pe pământul Europei și să întemeieze un regat al lor.

Se prea poate că Ungurii fac prea mult caz de calitățile lor războinice.

Ungaria deveni, așa dar, o țară de latifundii. Iar latifundiarul, departe de centrul administrativ, storceau pe țărani lor atât de sălbatic, încât acestora le era tot una dacă stăpânii lor erau Ungurii sau Turcii.

Dar de abia câștigaseră ceea ce considerau ei ca o recunoaștere a drepturilor lor, că și începură să persecute pe toți supușii care n'aveau sânge unguresc în vine: o politică atât de mărginită și atât de lipsită de bun simț, că foarte repede își înstrăinară simpatia lumii întregi, ceea ce au putut să constate când tratatul dela Trianon reduce numărul locuitorilor dela douăzeci și unu la opt milioane, dând trei sferturi din regatul lor vecinilor.

... sărăcia țărănilor era așa de mare în țara asta de magnați, încât dela 1896 până la 1910 au

Continuare în pag. 3-a

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Interview în alarmă

II

De câte ori mă dispersez, din cauza alarmei, cu bicicleta asta oficială, imi crapă obrazul de rușine.

Lucrul e dela sine înțeles pentru obrazele ce au mai păstrat vulgarul obicei de-a roși când proprietarul lor face un lucru, oricum, nepermis. Cum, însă, într'o viață plină de cele mai frumoase intenții și suficient de lungă pentru ca ceea ce a mai rămas să nu mai fie cât a fost (regrete eterne!), relațiile sociale, fără de care ai înnebuni în spațiul meschin al existenței tale

multicolore, m'au făcut să cunosc și altfel de epiderme faciale, care nu se mai îmbujorează, din pricina sângelui foarte albastru, o lămurire se impune asupra rușinoasei mele fapte.

Bicicleta este, precum o indică atributul „oficială”, a instituției „ce cu onoare conduc”.

Prețul, în vitrină, a fost destul de convenabil. Așa-s vitrinele, ca logodnicele: arătoase și ieltine. Numai când intri în prăvălie vezi cât te costă. Eu, de-aș fi Minister de Finance, cum scrie și acum pe frontispiciul clădirii dela București, aș obliga pe negustori să

binevoiască a adăuga la prețul expus și „cifra de afaceri”, timbrele de factură și 6% contribuția națională. Clientul, sgâindu-se pe geam, poate s'ar mai răzgândi.

De fapt, bicicleta, când s'a descărcat în gară dela fabrică, nu costa decât suma modestă de 18.000 lei, un adevărat chilipir. Au urmat însă câteva mici adausuri legale care i-au ridicat prețul până la „să-ți vie rău”.

Mai întâi: negustorul și-a legalizat dintr'un condeiu cei 30% câștig, adică în limbaj comercial 50%, un fleac de lei 9000, deci 27.000 lei, preț de expoziție.

Nici nu-i mult!

Intri deci în magazin cu 27.000 lei și pentru că ești și tu reprezentantul unei instituții ai nevoie de factură; ceri factură. Până să mai coboare șaua o fărâma de ucenic, până s'o mai ungă pe la încheieturi, gata și actul oficial pe care citindu-l, dacă nu te lovește dambla, însemnează că ai să mori de moarte bună.

30 August 1940

30 August 1941

Scadențe fatale

de I. Bozdog

Cu toată apăsarea sacrificiilor ce le aduce neamul nostru pentru onoarea și reîntregirea hotarelor sale, 30 August ne vestește împlinirea celui de al patrulea an al umilirii...

Ne-au fost vrăjile puterile ca și copililor nativi, pentru ca să ni se ia sânge și multă viață tinerească...

Cel ce se consimțită în ziua fatală la oribila clungărire a trupului național încercară să o justifice ca un sacrificiu de scurtă durată...

S'a adăugat la aceasta și nesimțirea noastră colectivă și supunerea mîloagă, ca și muștenia slugarnică...

Dacă pentru lumea dinafara conștiinței românești petecul furat cu atîta îndrăzneală n'a avut preț și măsurat pe lățimea și lungimea hotarelor...

Ce am fi putut face cu trupul și inima întreagă și ce am însemna în aceste clipe de închelere a dezastrului pentru siguranța lumii civilizate...

Vina rușinei o purtăm toți, fără deosebire de provincii și vârstă!

Și de-atunci, timp de 4 ani, purtăm aceeași apăsătoare mustrare a lașității colective.

Au lipsit, nu faptele, ci chiar și gesturile de curaj.

Suntem azi în pragul ultimei și...

Frontul instinctului național

Gîndurile adunate aici, sub titlul de mai sus, au putut fi roștite, într-o cuvîntare, la 1 Decembrie 1942, dar tipărirea lor a înțepenit în paginaj...

Reprezentînd o credință, ele n'aduc nimic nou. Ar putea avea interes pentru faptul că au fost schifate în împrejurări care-l îmble pe oamii să-și facă ultimele socoteli.

Ar mai putea avea interes și pentru motivul că ele dau măsura liniilor interloare pe care au îndrămat „Gazeta Transilvaniei” toți cel adunați în jurul ei.

Numai așa.

de Ion Ciujanu

În Est e un front, dar mai există unul: e acela, așa de bine numit, al instinctului național.

Și la Est lupta se dă pe două fronturi.

În zilele lungite de așteptări, când lipsa acțiunilor te forțează să trăiești în același invariabil decor de câmp fără margini...

Atunci Ardealul e prezent și în adăpostul înecat în fum, din care tot pică apă de undeva, și în groapa-mocirlă a pîndarului.

Când gîndurile capului prins în mîni au vreme să se întoarcă și acasă, acest acasă se numește Ardealul. Il deslușești în zâmbetul ce nu poate deveni rîs...

Imaginea unui Ardeal e prezentă, așa cum a fost, cum este și cum va fi.

La cotul Donului, la strămtoaarea dela Kerçi, în hotare cauziene, soldatul din Vaslui, frunțașul din Prahova, căprarul din Gorj, Valea Almăjului sau Făgăraș...

— Domnule locotenent, dar cu Ardealul nostru ce mai e? Ce se mai aude?

Când cineva, la 2000 de ki-

fatale scadențe. Rușinea va trebui să o scuturăm, cu bărbăție și cu orice sacrificii. Hotarele se cer reîntregite nu prin conjuncturi, cum au fost tîrguite, ci prin hotărîrea bărbătească...

lometri departe de casă, își pune această întrebare, însemnează că atunci când se va auzi ceva și despre Ardeal, nimeni nu va avea nevoie de indemn la ispravă.

Asta însemnează că Ardealul trăiește în fiecare, adînc, organic. Că nu este vorba de cîteva mii de hectare, cumpărate sau închiriate.

Nu de bogăția pămîntului poate fi vorba când se pun asemenea întrebări, ci de sufletul strămoșilor îngropați în brazda săracă sau la rădăcina codrului bogat.

Ca să se ajungă la această trăire a unui neam în funcție de un Ardeal întreg, fără niciun calcul asupra foloaselor materiale pe care și le-ar putea aduce un pămînt, la noi n'a fost nevoie...

Dacă pentru alții Ardealul poate fi o afacere, pentru noi e o condiție a existenței naționale unitare.

Cînd țaranul-soldat, care nu știe dacă terminîndu-și întrebarea, pe a doua o va mai pune vreodată, te întreabă, totuși: Dar cu Ardealul nostru ce mai e?

Sensul e același.

N'a greșit un profesor universitar, punînd titlu unui articol de ziar: Transilvania, mama noastră.

închegare a întregului neam. Suntem gata oare pe toate terenele vîlții neamului de ceasul reînvierii?

Să ne reculegem în clipele când suntem hotărîți a ridica patru de pe mormânt!

Ungaria

de Hendrik van Loon

Continuare din pagina 1 a

emigrat în străinătate peste un milion de Unguri.

Cît privește celelalte naționalități supuse, minoritatea ungrească se pricepu așa de bine să le facă viața imposibilă, încît plecau cu sutele și cu miile în America.

Ungaria era așa de despopulată (sec. XVIII-lea) că o mulțime de străini veniră din toate părțile Europei centrale, ca să ocupe gospodăriile părăsire. Dar nobilii un-guri, în orgoliul lor de rasă dominantă, nu voriră să dea noilor veniți niciun fel de drepturi...

Poate, dar, cineva să se mire, dacă în războiul din 1914—1918, supușii austro-ungari au lăsat să se prăbușească vechea clădire a monarhiei dualiste?

După ce Transilvania reveni României, împreună cu elementele străine așezate pe pămîntul ei, Ungurii căpătară deodată un respect deosebit pentru drepturile minorităților etnice.

NOTA REDACTIEI

Hendrik van Loon n'a scris o carte de propagandă pentru noi, contra altora. In volumul intitulat simplu „Geografie”, tradus în toate limbile pămîntului, figurează toate țările. Și noi. Și a spus și despre noi ceea ce a vrut, dar n'avem niciun motiv să-i răspundem că a văzut rău, nici în ceea ce ne privește, nici în ceea ce privește pe alții.

O carte despre oamenii țării-lor, cu permanențele sufletului lor, moștenit sau creat de ciudățeniile geografice, cu liniile mari ale caracterului lor.

NOI nu avem subvenții țele

Actualități

DECLARAȚII

asupra situației din România a făcut toți șefii partidelor din Blocul Democrat.

ORGANIZAȚIA COMUNISTĂ

secția Brașov, a ținut o întrunire săptămîna aceasta, după care s'a dat publicității un comunicat.

BULGARIA

a ieșit din războiu, dar s'a declarat neutră, atitudine care, se pare, nu mulțumește pe Aliați.

IN UNGARIA

schimbările de guvern, în frunte cu președintele consiliului de miniștri d.

Stojay, indică o temperatură la care coeziunea internă nu poate rezista.

IN FRANȚA

trupele Aliate se apropie de granițele Germaniei.

IN POLONIA

luptele se dau încă tot în fața Varșovicii.

IN SLOVACIA

a fost decretată starea de asediu, măsura îndreptată împotriva eventualelor mișcări contra guvernului.

Ești, în Inghesuiala vulgară a grămezilor de varză, castraveți, vinete, roșii, morcovi și cartofi, ești cineva din propendadă, te simți bine în gîndurile tale de mărire, chiar dacă răsăcînd nițel cu unghia în coaja arborelului genealogic, faci constatarea că tu, Invulpată azi și cu unghiile date cu oja, ești prima generație din familie care se spală pe dinți.

E o mare fericire să utilizezi un auto oficial ca și când ar fi al tău. Să te aștepte în fața casei, la scară, până ți-ai împudrat născucul, să drăcu-estii șoferul că te-a săltat la hopuri, să-ți faci mizerii sofului-autoritate că nu ți-a trimis mașina să te i-a dela ondulele permanente, circa patru ore de așteptare.

Eu unul, ce să vă spun, am o bolnăvicioasă admirație pentru aceste cucoane evaluate dela vitaminele consumate prin mărul plin de praf, cules ori candid șterpeliț din grădina vecinului, până la vitaminele servite în pi-

lule; dela căruța cu fotoliul de scîndură veritabilă, până la plușul limuzinei cu amortizoare.

La urmă, soția e a sofului (măcar principal), soful e autoritate (tot principal), deci și soția e autoritate (poți face ceva?), așa dar mașina e a soției.

N'o să-ți strici armonia familiară pentru o scârbă de mașină.

Dacă mie mi e rușine că utilizez bicicleta instituției unde-mi agonisesc o mizerabilă bucată de cozonac, această rușine face parte dintr-o serie întreagă de defecte, știute și neștiute — pu-țină discreție în privința asta nu strică — împotriva cărora am încetat lupta de când mă emoționez ca o babă când aleele, toamna, își capitonează țărâna cu frunze uscate, de când nu mai pot suferi o femeie care plînge. (Înțelesul ultimelor 10 cuvinte trebuie luat în sens de „capitulare fără condiții”).

(Va urma)

Ion Colan

Sădiți căpșuni în grădini!

Dacă și-ar da seama sătenii noștri, ce roadă îmbelșugată de căpșuni ar putea avea numai de pe 2-3 straturi, n'ar mai rămânea grădina fără căpșuni.

Timpul de sădit este între 10 August și 10 Septembrie. Pregătiți imediat cel puțin o bucată de 3 metri de lată și de 3 sau 4 metri de lungă, unde e pământul mai bun. Imprăștiati imediat gunoii bine dospit (să nu fie păios) și săpați locul cât mai adânc (de 40 cm). Scoateți toate rădăcinile de buruiană și fir. Când e vreme de ploaie sau e cerul înorat, spre seară, sădiți căpșuni scoase atunci proaspăt din pământ. Alegeți fire cât mai tinere! Sădiți-le în rânduri de 50 cm depărtate unul de altul, iar în rând la 30 cm depărtare. Să nu le sădiți nici prea adânc și nici prea la suprafață. Lăsați un fei de gropiță — ca o farfurie — și în mijlocul lor sădiți firele. Așa ca frunzulița din mijloc să nu fie acoperită de pământ. După sădit stropiți bine — fără strecurătoare de sus — în jurul firelor, ca să se așeze pământul în jurul rădăcinilor. Dacă nu e timpul plouos, mai udați a doua și a treia zi.

Rădăcinile să nu le tăiați și băgați de seamă ca ele să nu se sgarcească; să intre drepte în pământ!

Căpșunile sădite până la 10 Septembrie, aduc anul viitor roadă!

Adunați merele și perele căzute și sau le uscați, sau faceți din ele marmeladă, must sau oțet.

E mare pagubă să le lăsați să putrezească sub pomii.

Satul, temelia țării noastre!

de protopop Aurel Nistor

Mi-au rămas adânc întipărite cuvintele unui mare Român, profesorul Ioan Simionescu, mort în anul acesta, din cartea lui „Tinere, iubește-ți țara“, la pag. 27: „E România, scumpa ta țară, vieața ta, câmpul tău de muncă! Ea așteaptă brațe vânjoase, minți iuți și mai ales multă, multă dragoste și muncă“. Aici zace taina viitorului nostru ca neam și țară!

Cei care am trăit la sate, în mijlocul țăranilor noștri, ne dăm mai bine seama despre acest lucru. Oricum se va sfârși războiul, mântuirea ne vine numai dela noi înșine, dela felul cum vom înțelege, toți, cărturari și țărani, să ne facem datoria față de sat și țară-nine.

Ne-am dat seama — mai ales în cursul ultimilor ani de războiu — că temelia noastră este satul și țăranul nostru, pe care până acumă prea puțin l-am înțeles și ajutat. Uneori voind să-l ajutăm, i-am făcut mai mult rău decât bine. Greșeala se putea însă repara, căci erau timpuri bune, care îngăduiau întârzierea reparației. De aici înainte însă va fi altfel. Întârzierea

poate fi primejdioasă, căci alții mai bine pregătiți ni-o iau înainte!

De aceea, de-acuma trebuie să ne pregătim pentru ceasurile grele, care vor veni. Cum vom putea ajuta țăranilor noștri, ca să-și poată conduce cât mai bine gospodăria lor, ca să-și poată întreține familia, fără să ia bățul pribegiei? Cum vom putea face ca țărănimea să rămână în satele ei? Ajutându-i, ca puținul pământ să i asigure existența întregii familii. S'a constatat că pământul țării noastre poate hrăni și asigura existența unei populații de cel puțin de 4 ori așa de mare câtă e azi!

Printr'o muncă mai chibzuită a pământului și prin ajutorul dat cu dragoste de oamenii cărturari, de toți cărturarii, nu numai de unii, țărânimii noastre de a și îndrepta felul de lucrare a pământului și organizarea întregii gospodării, după cerințele vremii, vom ajunge repede acest lucru!

În mijlocul preocupărilor noastre ale tuturoră pentru întărirea temeliei țării, adică a satului, vor trebui să stea conducătorii naturali ai satelor: preoții, învăța-

torii, notarii și toți care trăiesc în mijlocul sătenilor. Acești conducători trebuie să fie puntea de legătură între cărturarii orașelor și țăranii satelor.

Ei trebuie întâi lămurii asupra tuturor problemelor de îndreptare a economiei sătești, ca la rândul lor ei să aplice întâi noile metode de lucrare și organizare, lămurind în același timp pe săteni asupra rostului și foloaselor acestor metode.

Se va pune întrebarea: cine va lămuri pe acești conducători? Răspunsul este: în Ardeal va face acest lucru „Astra“ prin despărțămintele ei județene, întru cât fiecare județ are o altă situație economică, și va trebui să întrebuițeze metodele corespunzătoare situației reale pe teren... Va putea îndeplini acest lucru „Astra“? Va trebui să-l îndeplinească; o obligă trecutul ei și dragostea arătată în trecut față de țărănime și problemele satului?

Cum își va putea împlini această îndatorire? Vom arăta în articolul viitor!!

Patria

O noarea cea mai mare care o poate avea om este aceea pe care în mo firesc i-o dă patria lui.

Binele cel mai mare și cel mai plăcut lui Dumnezeu care-l putem face este binele pe care-l facem patriei.

Cel care prin sufletul său prin faptele sale se vede dușman al țării sale, merită — pe drept — să fie numit trădător, chiar dacă patriei i-ar fi făcut vreun rău.

Mach'avelli

O bufniță ciudată

Noi știam că bufnițele sunt păsări de noapte. S'a descoperit acum o bufniță nouă care este pasăre de zi.

Păsările de curte (galițele) când aud țipătul ei devin foarte neliniștite. Dar ea zboară deasupra lor și nu le face nimic, mai ales dacă simte că este văzută de om. În acest caz atacă puii numai dacă poate lua repede până ce nu e bagă de seamă.

Un popor mic are tot aș de mult drept la neatârnat la libertate și la siguranță ca și popoarele mari.

Trad. de Gh. Coșbu

Omul de mâne

de Pr. N. Bârsan

Toată greutatea suferinței, a dis-trugerilor și a cumplitelor pierderi de sânge prin care trece lumea, arată că înclăștrarea dintre neamuri se apropie de final.

Până atunci ciclonul de ură bate puternic peste tot rotogolul pământului; smulge, dărâmă și ucide totul.

În fața acestui fapt, plin de adevăr, mesajele trimise pe calea undelor, în numele binelui, nu conving răul să înceteze, ba, dimpotrivă, el își continuă cu mai mare putere mersul plin de pustiire.

Planuri peste planuri se dau zilnic pentru timpul când va veni pacea, fără ca răul de acum să slăbească. Adică vorba aceasta „pace“ este folosită în lipsa altui cuvânt care să exprime adevărul, căci pacea nu există. Azi e ură și războiu; asta-i realitatea.

Totuși, interesul mare ce se acordă acelor vremi și problemelor ce se pun au deosebită importanță pentru latură materială a vieții. Astfel s'au instituit comisii pentru problemele: alimentare, sanitare, monetare și altele. Printre acestea se mai află și readucerea la căminurile lor a milioanele de ființe omenești, smulse de cruzimea luptelor și imprăștiate pe tot globul.

Fiecare din aceste probleme își au importanța și folosul lor imediat. Dar acestea nu-i destul, pentru că ele nu se ocupă decât de condițiile materiale ale vieții, neținând seama și de comoara din adâncul omului care e sufletul.

Nu s'a întrebat nimeni cum va fi, din punct de vedere sufletesc, omul zilei de mâne, când nu va mai bate tunul. Ce va face el, care a leșit din

sdruncinarea puternică a sălbătăciei dintre popoare? Ce echilibrul sufletesc va avea când se va întoarce la căminul lui și nu va mai găsi decât un morman de ruine sau cenușă? Când va întreba de soție și i se va spune că a înghițit-o pământul; De copii, și aceștia au fost sfârtecați de nemiloasele bombardamente; De părinți și frați, și ei omorâți și stășiati mai sălbatic decât fiarele pământului.

Va fi destul să se construiască case, fabrici, poduri, șosele, linii ferate?

Socot marii înțelepți ai vremii și făuritorii planurilor, că sdruncinarea fiorosului măcel n'a înțipit adânc un ascuțit de sabie în sufletul omului? Va mai crede acest sârman om, după cele văzute și simțite, în triumful binelui? Civilizația îi va da omului credința în valoarea morală a evoluției spre bine? Ce disciplină va avea sufletul în asemenea împrejurări?

Azi e timpul să se vadă toată rătăcirea omului, toată căderea și sdruncinarea sufletului.

Omul flămând de dreptate și pace rătăcește azi printr'un deșert în care nu se aude decât un suspin prelung. Nu l-a săturat nici diabolicele invenții, nici comorile, nici speculațiile filosofice și nici seaca civilizației a veacului.

S'a văzut în acest măcel că civilizația a ținut doar amorțite instinctele sălbatice, manifestându-se la prima ocazie cu ne mai pomenită cruzime.

Așa că încercările de azi, în numele unor dogme, de a sătura gloatele cu planuri postbelice au și început să troznească, dovedind șubrezenta lor.

De ce? Pentru că sunt lipsite de influența îmbălzitoare a iubirii lui Hristos, care pornește din suflet, atât de uitat în tot ce se face.

Unica rezolvare a problemei sociale trebuie pusă în legătură cu valoarea sufletului, față de celelalte bunuri.

Isus în fața mulțimilor!

Isus în fața gloatelor! Numai atunci arsura chinurilor desnădăjduite de azi se va potoli, transformându-se

30 August 1940

30 August 1944

Comandamentul Militar al Garnizoanei Braşov

Ordonanţa Nr. 20

Noi, General de Divizie I. Dumitrache, Comandantul Militar al Garnizoanei Braşov,

Având în vedere Decretul-Lege nr. 1798 din 21 Ianuarie 1941;

Având în vedere art. 486 din Codul Justiţiei Militare;

Având în vedere garantarea siguranţei armatei, apărarea ţării şi a ornei publice;

ORDONĂM:

Art. 1. — Toţi supuşii germani şi unguri dela 16 65 ani, domiciliiaşi sau aflaşi întâmpător pe teritoriul acestui Comandament, se vor prezenta personal în ziua de 30 August 1944 până orele 19 la circumscripţiile poliţiei-cesti sau posturile de jandarmi de care depind, cu toate actele ce posed spre a fi vizate.

Toţi aceşti germani şi unguri când vor fi chemaţi de autorităţi se vor prezenta în termen de 2 ore dela chemare.

Art. 2. — Cei ce nu se vor supune obligaţiunilor din articolul precedent, sunt consideraţi spioni şi vor fi sancţionaţi conform art. 194 Cod Penal.

Art. 3. — Toţi Germanii, indiferent de cetăţenie, care au făcut parte în formaţiunile armatei germane sau în formaţiunile paramilitare, S. S., S. A., B., etc. sau au cerut să facă parte în aceste formaţiuni, se vor prezenta în termenul prevăzut la art. 1 la Comandamentul Pieţei sau la postul de jandarmi din localitatea unde se găsec, cu actele de identitate pentru viză.

Cei ce nu se vor supune acestor dispoziţiuni vor fi imediat arestaţi, consideraţi ca trădători sau spioni şi pedepsiţi conform art. 190-194 Cod Penal.

Art. 4. — Toţi cei care au făcut parte din armata germană sau formaţiunile paramilitare prevăzute mai sus, vor fi prinşi purtând haine civile şi vor fi consideraţi spioni şi vor fi pedepsiţi conform art. 194 Cod Penal.

Art. 5. De asemenea se vor prezenta la autorităţile arătate în termenul de mai sus, toate persoanele ce au făcut parte din grupul etnic german şi comitetul maghiar, pentru vizarea actelor de identitate.

Toţi cetăţenii de origină etnică germană şi maghiară care deţin aparate de Radio-recepţie, le vor depune la circumscripţiile de poliţie sau posturile de jandarmi din localitatea unde se află până la data de 30 August 1944 orele 19, sub luare de dovadă.

Art. 6. — Toţi cetăţenii care deţin depozite de orice natură ce au aparţinut armatei germane sau au fost destinate acestei armate, sau au cunoştinţă de existenţa lor, sunt obligaţi a a le anunţa la Comandamentul Pieţei sau posturile de jandarmi din acea localitate.

Art. 7. — Orice militar sau civil care va fi prins trăgând cu orice fel de armă asupra armatei sau populaţiei civile, precum şi cei care se vor deda la jafuri, distrugeri, incendieri sau sabotare a măsurilor luate de autorităţi vor fi împuşcaţi pe loc de organele forţei publice.

Art. 8. — Complicii tănuitorii sau favorizatorii la aceste infracţiuni se vor pedepsi ca şi autorii principali.

Cei ce nu se vor conforma dispoziţiunilor din art. 5 şi 6 din prezenta ordonanţă, vor fi pedepsiţi cu muncă silnică dela 5—10 ani.

Art. 9. — Constatarea acestor infracţiuni se va face de toţi ofiţerii de poliţie judiciară militară sau civilă, iar infractorii vor fi judecaţi de către Curtea Marţială a Comandamentului Militar al Garnizoanei Braşov.

Art. 10. — Prezenta ordonanţă se va afişa pe străzi, în localuri, instituţii publice şi particulare din circumscripţia juridică a acestui Comandament cuprinzând teritoriul judeţelor Braşov, Făgăraş şi Târnava Mare şi va intra imediat în vigoare.

Dată la Comandamentul Militar al Garnizoanei Braşov, astăzi 28 Aug. 1944.

Comandantul Garnizoanei Braşov,
General de Divizie I. Dumitrache.

Procuror instructor militar,
Lt.-Col. Magistral I. Baloghescu

Culesul ROADELOR A INCEPUT

Dacă jucaşi la Loteria lunară veşi culege **MILIOANE**

51.500.000 Lei se împart în fiecare lună.

Vaşi luat lozul?

Loteria DE Stat lunară

GRUPA 32 SERIA AUGUST

Tragerea la 31 August 1944

Comandamentul Apărării Pasive

a hotărît ca echipele de apărare pasivă locale la darea alarmei, când se retrag din adăpost, să aibă asupra lor măştile de gaz, acestea fiind necesare pentru a asigura nu numai protecţia contra gazelor, ci şi protecţia contra fumului în cazul eventualelor atacuri incendiare masive.

Aceste măsuri se vor aduce şi la cunoştinţa funcţionarilor şi a populaţiei.

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei”-Braşov. De asemenea şi orice obiect vechiu din industria casnică braşovenească (scheletană în deosebi).

Tipişii geamurile inclinate

Se aduce la cunoştinţă că toţi cei care au geamuri orizontale sau puţin inclinate la luminătoare, la locuinţe, faclă, sere de zarzavat sau florării, etc., să vâpsească geamurile în culoare neagră sau albastră; aceeaşi măsură se va lua şi pentru acoperişuri de tablă lucioasă.

Cei care nu se vor conforma acestor prescripţiuni, vor suferi rigorele legii.

Nu circulaşi în timpul alarmei!

COMUNICAT

Deşi s'au dat numeroase comunicate, că este interzisă circulaţia pietonilor şi vehiculelor pe timpul alarmei, s'a constatat că aceste dispoziţiuni nu se respectă.

Contravenienţii îşi expun viaţa în mod inutil şi riscă a fi deferiţi justiţiei.

Se atrage atenţiunea pentru ultima oară că circulaţia pe străzi pe timpul alarmei este şi rămâne strict interzisă tuturor persoanelor şi vehiculelor, afară de organele poliţieneşti şi ale apărării pasive.

Adăposturile nu se părăsesc până la darea semnalului de încetarea alarmei.

Comandantul Garnizoanei Braşov
Colonel N. Dumitrescu

Mere căzute în orice cantităţi cumpără „HESS” S. A. Braşov Cuza Vodă 3.

Mecanic la motocompresor angajează imediat

Serviciul Tehnic al Municipiului Braşov
Str. Regina Maria Nr. 64.

Vizitaşi

MAGAZINUL ROMANESC

Piaşa Libertăţii 14

LANTEX

stofe, măfăsuri, tricofaje,

clorapi, pânzefuri etc.

Telef. 2905

Lila Măzgăreanu

Telef. 2905

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveţi încredere într'o întreprindere curată românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

30 August 1940

30 August 1944

Informațiuni

Administrația Mesel studenților „Virgil Onițiu“

dela Liceul „Andrei Șaguna“ mulțumește și pe această cale d-lui *Mateiu Boeriu*, pensionar, pentru frumoasele daruri de 5000 lei pentru elevii lipsiți de mijloace și 3000 lei la fondul „Prietenii liceului“. Din toate sumele donate de d-l Boeriu timp de 27 de ani se va pune bază unui fond care-i va purta numele.

Tot așa mulțumește d-lui *Voicu Nițescu* pentru darul de 1000 lei „în loc de cunună pe mormântul proaspăt al regretatului prieten și distins Român Dr. Dumitru Cazacu, fost elev al liceului „A. Șaguna“.

In atențiunea d-lor industriași

Creditul Național industrial, Sucursala Brașov, Str. Regele Mihai I Nr. 12, pe lângă operațiunile bancare obișnuite ca: remiteri, incasso, scont, devize, viramente, cupoane, etc., face și următoarele operațiuni:

1. Acordă credite industriașilor mari și mici pe:

a) ipotecă, gaj, cesiuni și alte garanții;

b) gaj de Bonuri de Tezaur verzi și alte titluri;

c) trate documentare, pe bază de facturi, ramburse CFR, și PTT.

2. Lombardează Bonuri de Tezaur — tip C. F. R. și tip M. I. A. albe cu chenar albastru.

3. Primește depuneri spre fructificare pe livrete și cont curent la vedere și pe termen, plătind 4% dobândă anual.

Industriașii, clienții ai Creditului Industrial, beneficiază conform legii de:

a) Reducere la taxele de contract de 50%.

b) Scutire integrală de timbru pentru polițe.

Orele de birou: dimineața 7—13, iar pentru informațiuni și după amiază între 4—7.

ANUNȚ

Oficiul P.T.T. de reședință Brașov 1, angajează, cu contract, cărăuși cu căruța și cai, pentru efectuarea transporturilor poștale.

Cei interesați sunt rugați a depune de urgență la secretariatul oficiului oferte pentru luarea în antrepriză a transporturilor poștale.

Sunt preferați proprietarii refugiați sau evacuați cu cai și căruțe.

Inscrierile și examenele de corijență la școala de Gospodărie Urbană din Brașov

Diracțiunea școlii de Gospodărie Urbană gr. 1 Brașov, evacuată în comuna Cernatu Nr. 111, jud. Brașov, anunță părinții și corespondenții că înscrierile și reinscrierile pentru cl. I—IV inclusiv, au început la 1 August 1944 și se primesc zilnic la adresa de mai sus sau la sediul școlii din Bulevardul Ferdinand nr. 6, Brașov, între orele 4—6 p. m.

Cererile, însoțite de dovada de muncă de războiu, pot fi trimise școlii și prin corespondență. Actele se vor depune odată cu începerea cursurilor.

Sunt locuri în toate clasele. Orice alte informațiuni se dau zilnic la cancelaria școlii unde este evacuată sau la sediul din Brașov.

Examenle de corijență se vor ține între 1—5 Septembrie a. c. iar elevele vor fi anunțate la domiciliu unde se vor ține aceste examene.

Cronica Războiului

Frontul diplomatic

de **Mardare Mateescu**

Evenimentul politic de o incontestabilă importanță este cel petrecut în seara zilei de 23 August, seară în care M. S. Regele Mihai I și guvernul său de Uniune Națională au trasat noul drum pe care România va merge spre refacerea teritorială. Dacă până acum această readucere a pământului transilvan o așteptam într'un viitor pe care nimeni nu-l putea preciza, astăzi mărețul ideal și-a recăpătat valoarea actului de actualitate pe care oricine poate să-l verifice. Armata țării a pus piciorul pe pământul Transilvaniei de Nord și alungă stăpânirea instaurată printr'un verdict monstruos. Timp de patru ani trupul Ardealului a sângerat și nimeni nu a putut aduce vreo alinare suferințelor la care au fost supuși milioanele de frați. Desbaterile unui proces creat de forță au început; iar verdictul va însemna instaurarea istoricelor drepturi românești peste cea din urmă palmă de pământ transilvan.

Dacă din acest punct de vedere satisfacerea sentimentului național a umplut cupa sufletului nostru, apoi pe plan internațional noua atitudine a României a produs o impresie profundă. Acum zilele de stăpânire maghiară, dincolo de dealul Feleacului, sunt numărate. Spectrul ucigător al urii și nedreptății este alungat de luciul baionetelor eliberatoare. O nouă pagină de istorie se scrie cu jertfă și sânge românesc.

Semnarea armistițiului

Odată acceptate condițiile armistițiului, armata română a încetat de a se mai bate cu armata rusească. Postul de radio Londra a anunțat că delegația guvernului Român este la Moscova pentru a semna armistițiul. La semnarea armistițiului vor participa Anglia și Statele Unite. Postul de radio american a precizat că la ședințele ce vor urma d-l *Roosevelt* va avea reprezentant politic și militar. În privința înaintării trupelor rusești pe teritoriul României s'a precizat de către Președinția Consiliului de Miniștri că armata rusă vine ca prietenă și ca atare astfel trebuie primită.

Pentru aducerea la îndeplinire a condițiilor armistițiului armata țării și guvernul au aplicat măsurile impuse de noile împrejurări. Trupele germane au fost desarmate. Guvernul nostru a lăsat liberă calea trupelor germane care doreau să plece peste frontieră. În acest scop comandanții armatei germane au fost primiți în audiență de M. S. Regele, iar ei s'au obligat că vor respecta noua poziție a României. După plecarea comandanților germani, Capitala țării a fost bombardată de

aviația germană. Un bombardament mai ușor a suferit și Brașovul, la Bod, unde a fost avariat postul de radio. La București au fost distruse numeroase clădiri publice printre care și Palatul Regal.

Din străinătate

ne vine știrea că în *Bulgaria* trupele germane sunt desarmate și internate în lagăre. Acest fapt se datorește poziției pe care Bulgaria a adoptat-o drept urmare a armistițiului acceptat de România. Radio Londra a comunicat că Bulgaria va primi în câteva zile condițiile armistițiului. Se precizează de asemenea că Aliații au cerut Bulgariei o atitudine pozitivă și că decorațiile de ordin platonice nu satisfac nici pe departe condițiile impuse unui stat dornic de pace. De altfel, din aceleași cercuri se află că trupele bulgare luptă în Serbia și că ele nu s'au retras din teritoriile ocupate în Vest.

Comentându-se situația României, atât în capitalele țărilor aliate cât și a celor neutre, se precizează că „România va avea la conferința păcii un loc la masă“ și nu va trebui să aștepte hotărârea la ușă“.

În *Finlanda* oamenii de stat depun eforturi pentru limpezirea unei situații. În *Grecia* este așteptată plecarea trupelor germane înainte ca Bulgaria să-și precizeze atitudinea. Și, pentru a cuprinde în cronica noastră întreaga situație a statelor din Sud-estul european, suntem nevoiți să amintim poziția Regatului Sfântului Ștefan. În *Ungaria* atmosfera este foarte confuză. Deruta a pus stăpânire pe profitorii verdictului dela Viena, profitori care au impus apoi Românilor războiul pe care l-am dus cu un singur scop: *redobândirea pământului furat*. La Budapesta au avut loc manifestații muncitorești, iar oamenii politici refugiați au recomandat amiralului Horthy să înceapă tratative cu aliații.

Comentarii germane

Ținând seamă de faptele încrestate în cronica noastră putem trage concluzia că războiul se află în ultima fază. În această direcție pledează și declarația făcută la postul de radio din Berlin de generalul *Dittmar*. Generalul german recunoaște că situația trupelor germane și deci a țării este foarte gravă și că: „Reichul nu mai poate spera decât în doi factori: timpul și norocul. Balanța timpului pare că înclină spre tabăra adversarilor, iar în ce privește norocul, el ajută pe cei vrednici“.

Un fapt deosebit de grav este, de sigur

Arestarea Mareșalului Pétain

executată de către membrii gestapoului. Odată cu Mareșalul *Pétain* a fost arestat și premierul francez d-l *Pierre Laval*, precum și alți membri ai cabinetului dela Vichy. Mareșalul *Pétain* a adresat d-lui Hitler o scrisoare personală în care amintește de termenii armistițiului și de obligațiunile luate în pădurea dela Compiègne de reprezentanții Germaniei. „Aceste angajamente de onoare sunt acum călcate în picioare. Azi trebuie să plec silit spre o destinație necunoscută. Protestez cu ultima energie împotriva acestei monstruoase încălcări a dreptului de libertate care mă opresc să-mi îndeplinesc misiunea de conducător“.

Mersul războiului

Trupele române au trecut în Ardealul răpit. Toate trecătorile Carpaților au fost ocupate. La Brețcu au ajuns trupe rusești. În România trupele germane mai rezistă la Nord de Ploiești și în cotul Carpaților, la Intorsura Buzăului. Incercările Germanilor de a lărgi spațiul prin care speră să se retragă în Ungaria au dat greș datorită presiunii exercitate de trupele române care au luat măsurile impuse de noua situație.

În Franța trupele aliate au trecut râul *Marna* și au pătruns în liniile germane. În *Paris* viața și-a reluat cursul de altădată. *Marsilia* a fost eliberată. Armata a 3-a americană, care operează între Sena și Marna, a ajuns în localitatea *Chaumont*, iar o altă coloană se îndreaptă spre *Verdun*, către granița Germaniei.

Trupele rusești sunt în drum spre București.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200